

Gofal iechyd ar gyfer ffoaduriaid a phobl sy'n ceisio lloches

Mae'r wybodaeth hon yn ymwneud â gofal iechyd i ffoaduriaid a phobl sy'n ceisio lloches yn y DU. Mae hefyd yn esbonio'r cymorth sydd ar gael gan Macmillan i bobl sydd wedi'u heffeithio gan ganser.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau am y wybodaeth hon, gallwch ofyn i'ch meddyg neu nyrs yn yr ysbyty lle rydych yn cael eich triniaeth.

Gallwch hefyd ffonio Cymorth Canser Macmillan ar **0808 808 00 00**, 7 diwrnod yr wythnos rhwng 8am a 8pm. Mae gennym gyfieithwyr, fel y gallwch siarad â ni yn eich iaith eich hun. Pan fyddwch yn ein ffonio, dywedwch wrthym yn Saesneg pa iaith yr ydych ei hangen.

Mae yna ragor o wybodaeth ar ganser mewn ieithoedd eraill ar [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

Mae'r wybodaeth hon yn trafod:

- System gofal iechyd y DU
- Hawliau i ofal iechyd os ydych yn ceisio lloches
- Hawliau i ofal iechyd os gwrthodwyd lloches i chi
- Hawliau i ofal iechyd os ydych yn ffoadur
- Help i gael mynediad at ofal iechyd
- Sut y gall Macmillan eich helpu chi
- Mwy o wybodaeth yn Gymraeg
- Cyfeiriadau a diolchiadau

System gofal iechyd y DU

Darperir y rhan fwyaf o ofal iechyd yn y DU gan y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (GIG). Mae'r GIG yn cynnwys:

Meddyg Teulu a gofal yn y gymuned

Mae Meddyg Teulu yn feddyg sy'n trin cyflyrau iechyd cyffredinol. Mae meddygon teulu fel arfer yn gweithio mewn canolfan leol. Yn Saesneg, gall y math hwn o ganolfan gael enwau gwahanol. Gellir ei alw'n GP practice, GP surgery neu medical centre. Y ganolfan hon yn aml yw eich pwynt cyswllt cyntaf a'ch prif bwynt cyswllt ar gyfer gofal iechyd. Maent yn gweithio'n agos gyda gwasanaethau eraill yn y gymuned fel nyrsys ardal a thimau gofal lliniarol. Mae eich meddyg teulu a gwasanaethau eraill yn y gymuned yn trin ac yn rheoli llawer o broblemau iechyd. Os oes angen triniaeth fwy arbenigol arnoch, gallant drefnu hyn i chi. Gelwir hyn yn gwneud atgyfeiriad.

Gofal brys a gofal mewn argyfwng - Mae hyn yn cynnwys:

- cymorth brys ar gyfer cyflyrau sy'n bygwth bywyd os byddwch yn ffonio 999
- gofal mewn adran damweiniau ac achosion brys, neu ganolfan gofal brys arall megis canolfan galw i mewn neu uned mân anafiadau
- cyngor am broblemau iechyd brys os byddwch yn ffonio 111 (yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban).

Gofal arbenigol

Ar gyfer rhai cyflyrau iechyd, efallai y bydd angen cyngor neu driniaeth arnoch gan weithiwr gofal iechyd proffesiynol sydd wedi cael hyfforddiant arbenigol. Pan fyddwch yn aros yn yr ysbyty am driniaeth arbenigol, gelwir hyn yn ofal claf mewnol. Pan fyddwch yn cael triniaeth arbenigol mewn clinig, neu gartref, gelwir hyn yn ofal claf allanol.

Fferyllwyr

Mae fferyllwyr yn dosbarthu meddyginiaethau ac yn rhoi cyngor ar gymryd meddyginiaethau. Gallant hefyd roi rhywfaint o gyngor meddygol.

Gofal deintyddol

Mae deintyddion yn helpu i ofalu am eich dannedd, deintgig a rhannau eraill o'r geg.

Gofal llygaid

Mae optometryddion yn helpu i brofi golwg. Maen nhw'n rhagnodi ac yn gosod sbectol a lensys cyffwrdd. Maen nhw'n rhoi triniaeth a chyngor ar gyfer rhai problemau iechyd llygaid, fel heintiau llygaid.

Mae gofal iechyd y GIG am ddim yn yr un modd os ydych chi:

- yn gwneud cais am loches yn y DU
- yn ffoadur.

Hawliau i ofal iechyd os ydych yn ceisio lloches

Os ydych yn gwneud cais am loches yn y DU, mae gofal iechyd y GIG am ddim yn yr un modd â phreswilydd cyffredin yn y DU, tra byddwch:

- yn gwneud cais am loches
- yn aros am benderfyniad
- yn apelio yn erbyn unrhyw benderfyniadau.

Mae hyn yn golygu y gallwch gael gofal meddyg teulu a gofal ysbyty am ddim, a thriniaeth frys a thriniaeth nad yw'n frys.

Hawliau i ofal iechyd os gwrthodwyd lloches i chi

Os gwrthodwyd eich cais am loches, mae'n bosibl y cewch ofal iechyd am ddim gan y GIG o hyd. Mae hyn yn dibynnu ar ardal y DU.

Cymru, Yr Alban neu Ogledd Iwerddon

Os gwrthodir lloches i chi yng Nghymru, yr Alban neu Ogledd Iwerddon, caniateir gofal iechyd GIG am ddim i chi cyhyd ag y byddwch yn dal yn y wlad.

Lloegr

Os gwrthodir lloches i chi yn Lloegr, caniateir gofal iechyd GIG am ddim i chi o hyd os ydych yn cael cymorth gan:

- y Swyddfa Gartref, a elwir yn gymorth adran 4(2).
- awdurdod lleol, a elwir yn gymorth adran 21 neu ran 1.

Os nad ydych yn cael y cymorth hwn, gallwch barhau ag unrhyw gwrs o driniaeth yr oeddech eisoes wedi'i ddechrau, yn rhad ac am ddim. Os yw gweithiwr gofal iechyd proffesiynol yn meddwl bod angen triniaeth bellach arnoch ar unwaith neu ar frys, gallant roi hyn i chi. Efallai y gofynnir i chi dalu, ond nid oes rhaid i chi dalu cyn rhoi'r driniaeth.

Mae rhywfaint o ofal iechyd brys bob amser am ddim i bawb yn y DU. Dydych chi byth yn talu am:

- cymorth brys ar gyfer cyflyrau sy'n bygwth bywyd os byddwch yn ffonio 999.
- cyngor am broblemau iechyd brys os byddwch yn ffonio 111 (yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban).
- gofal mewn adran damweiniau ac achosion brys, canolfan galw i mewn, uned mân anafiadau neu ganolfan gofal brys.

Mae gwasanaethau gofal iechyd eraill sydd bob amser am ddim i bawb yn cynnwys:

- profi a thrin rhai mathau o heintiau a chlefydau a drosglwyddir yn rhywiol
- gwasanaethau atal cenhedlu
- triniaeth ar gyfer cyflyrau a achosir gan artaith, anffurfio organau cenhedlu benywod, a thrais domestig neu rywiol.

Hawliau i ofal iechyd os ydych yn ffoadur

Os ydych yn ffoadur yn y DU, mae gofal iechyd y GIG am ddim, yn yr un modd â phreswlydd cyffredin yn y DU. Mae hyn yn cynnwys gofal meddyg teulu ac ysbyty, a thriniaeth frys a thriniaeth nad yw'n frys.

Help i gael mynediad at ofal iechyd

Os oes angen help arnoch i gael mynediad at ofal iechyd, neu os nad ydych yn siŵr o'ch hawliau i ofal iechyd, gall y sefydliadau canlynol helpu:

- **Migrant Help** - ewch i www.migranthelpuk.org neu ffoniwch eu llinell gymorth lloches am ddim ar 0808 801 0503. I wirio am wybodaeth yn eich iaith ewch i www.migranthelpuk.org/Pages/FAQs/Category/translated-advice
- **British Red Cross** - ewch i www.redcross.org.uk/get-help/get-help-as-a-refugee neu ffoniwch eu llinell gymorth am ddim ar 0808 196 3651. I wirio am wybodaeth yn eich iaith ewch i www.redcross.org.uk/get-help/get-help-as-a-refugee/translated-pages
- **Refugee Council** - ewch i www.refugeecouncil.org.uk am wybodaeth. Os ydych yn Lloegr, ffoniwch eu Llinell Wybodaeth am ddim ar 0808 196 7272.

Cael y gofal a'r cymorth cywir i chi

Os oes gennych ganser a ddim yn siarad Saesneg, efallai eich bod yn poeni y bydd hyn yn effeithio ar eich triniaeth a'ch gofal canser. Ond dylai eich tîm gofal iechyd gynnig gofal, cymorth a gwybodaeth i chi sy'n bodloni'ch anghenion.

Gwyddom y gall pobl wynebu heriau ychwanegol weithiau wrth gael y cymorth cywir. Er enghraifft, os ydych yn gweithio neu os oes gennych deulu, gall fod yn anodd dod o hyd i amser i fynd i apwyntiadau ysbyty. Efallai y bydd gennych bryderon hefyd am arian a chostau cludiant. Gall hyn i gyd fod yn straen ac yn anodd ymdopi ag ef.

Rydym hefyd yn cynnig Grantiau Macmillan i bobl â chanser. Mae'r rhain yn daliadau untro y gellir eu defnyddio ar gyfer pethau fel parcio mewn ysbyty, costau teithio, gofal plant neu filiau gwresogi.

Gall ein llinell gymorth am ddim **0808 808 00 00** gynnig cyngor, yn eich iaith, am eich sefyllfa. Gallwch siarad â nyrsys, pobl sy'n cynnig canllawiau ariannol, cynghorwyr hawliau lles a chynghorwyr cymorth gwaith.

Tudalen 4 o 14 Taflen ffeithiau Macmillan 2023: Gofal iechyd ar gyfer ffoaduriaid a phobl sy'n ceisio lloches

Sut y gall Macmillan eich helpu chi

Yn Macmillan, rydym yn gwybod sut y gall diagnosis canser effeithio ar bopeth, ac rydym yma i'ch cefnogi.

Llinell Gymorth Macmillan

Mae gennym ni gyfieithwyr, felly gallwch chi siarad â ni yn eich iaith. Dywedwch wrthym, yn Saesneg, yr iaith rydych am ei defnyddio. Gallwn helpu gyda chwestiynau meddygol, rhoi gwybodaeth i chi am gymorth ariannol, neu fod yno i wrando os oes angen rhywun i siarad â chi. Mae'r llinell ffôn gyfrinachol am ddim ar agor 7 diwrnod yr wythnos, 8am i 8pm. Ffoniwch ni ar **0808 808 00 00**.

Gwefan Macmillan

Mae ein gwefan yn cynnwys llawer o wybodaeth yn Saesneg am ganser. Mae mwy o wybodaeth hefyd mewn ieithoedd eraill ar [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

Gallwn hefyd drefnu cyfieithiadau ar eich cyfer chi yn unig. E-bostiwch ni ar cancerinformationteam@macmillan.org.uk a dywedwch beth rydych ei angen.

Canolfannau gwybodaeth

Mae ein canolfannau gwybodaeth a chymorth wedi eu lleoli mewn ysbytai, llyfrgelloedd a chanolfannau symudol. Ymwelwch ag un i gael yr wybodaeth sydd ei hangen arnoch a siaradwch â rhywun wyneb yn wyneb. Cewch hyd i'ch canolfan agosaf ar [macmillan.org.uk/informationcentres](https://www.macmillan.org.uk/informationcentres) neu ffoniwch ni ar **0808 808 00 00**.

Grwpiau cefnogaeth lleol

Mewn grŵp cefnogaeth, gallwch siarad â phobl eraill wedi'u heffeithio gan ganser. Gallwch ddysgu am grwpiau cefnogaeth yn eich ardal ar [macmillan.org.uk/supportgroups](https://www.macmillan.org.uk/supportgroups) neu ffoniwch ni ar **0808 808 00 00**.

Cymuned Ar-lein Macmillan

Gallwch hefyd siarad â phobl eraill sydd wedi'u heffeithio gan ganser ar-lein ar [macmillan.org.uk/community](https://www.macmillan.org.uk/community) Gallwch gael mynediad iddo ar unrhyw adeg o'r dydd neu'r nos. Gallwch rannu'ch profiadau, gofyn cwestiynau, neu ddarllen yr hyn mae pobl wedi eu postio.

Mwy o wybodaeth yn Gymraeg

Mae gennym wybodaeth yn Gymraeg am y pynciau hyn:

Ymdopi â chanser

- Canser a'r coronafeirws
- Gofal Canser yn y DU
- Hawlio budd-daliadau pan mae gennych chi ganser
- Problemau bwyta a chanser
- Diwedd oes
- Gofal iechyd ar gyfer ffoaduriaid a phobl sy'n ceisio lloches
- Bwyta'n iach
- Help gyda chostau pan fydd gennych chi ganser
- Os cewch ddiagnosis o ganser
- Pobl LHDTTC+ a chanser
- Sepsis a chanser

- Sgîl-efeithiau triniaeth canser
- Blinder (lludded) a chanser

Mathau o ganser

- Canser y fron
- Canser ceg y groth
- Canser y coluddyn mawr
- Canser yr ysgyfaint
- Canser y brostad

Triniaethau

- Cemotherapi
- Radiotherapi
- Llawdriniaeth

I weld y wybodaeth hon, ewch i [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

Cyfeiriadau a diolchiadau

Mae'r wybodaeth hon wedi ei hysgrifennu a'i golygu gan dîm Datblygu Gwybodaeth Canser Cymorth Canser Macmillan. Mae wedi'i chyfieithu i'r iaith hon gan gwmni cyfieithu.

Mae'r wybodaeth a gynhwysir yn seiliedig ar ein cynnwys penderfyniadau triniaeth sydd ar gael yn Saesneg ar ein gwefan.

Mae'r wybodaeth hon wedi'i hadolygu gan arbenigwyr perthnasol a'i chymeradwyo gan aelodau o Ganolfan Arbenigedd Clinigol Macmillan.

Diolch hefyd i'r bobl sydd wedi eu heffeithio gan ganser a adolygodd y wybodaeth hon.

Mae'n holl wybodaeth yn seiliedig ar y dystiolaeth orau sydd ar gael. Am ragor o wybodaeth am y ffynonellau a ddefnyddiwn, cysylltwch â ni yn cancerinformationteam@macmillan.org.uk

Cynnwys wedi'i adolygu: 2023 Adolygiad arfaethedig nesaf: 2026

MAC19723_ **Welsh**

Rydym yn gwneud pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir gennym yn gywir ac yn gyfredol ond ni ddylid dibynnu arni yn lle cael cyngor proffesiynol arbenigol sy'n benodol ar gyfer eich sefyllfa chi. Cyn belled ag y caniateir gan y gyfraith, nid yw Macmillan yn derbyn atebolrwydd mewn perthynas â defnyddio unrhyw wybodaeth a gynhwysir yn y cyhoeddiad hwn neu wybodaeth trydydd parti neu wefannau sydd wedi'u cynnwys neu y cyfeirir atynt ynddo.

Gobeithiwn y bydd y wybodaeth hon o help i chi. Os oes gennych unrhyw gwestiynau, gallwn roi gwybodaeth a chefnogaeth i chi yn eich iaith dros y ffôn. Mae ein gwasanaethau am ddim. Galwch ni ar **0808 808 00 00** (Dydd Llun-Dydd Gwener, 9am tan 8pm) a gofynnwch yn Saesneg am eich dewis iaith.

© Cymorth Canser Macmillan 2023. Elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (261017), Yr Alban (SC039907) ac Ynys Manaw (604). Hefyd yn gweithredu yng Ngogledd Iwerddon. Swyddfa gofrestredig: 89 Albert Embankment, Llundain, SE1 7UQ.

Patient Information Forum

Healthcare for refugees and people seeking asylum

This information is about healthcare for refugees and people seeking asylum in the UK. It also explains support available from Macmillan for people affected by cancer.

If you have any questions about this information, ask your doctor or nurse at the hospital where you are having treatment.

You can also call Macmillan Cancer Support on **0808 808 00 00**, 7 days a week, 8am to 8pm. We have interpreters, so you can speak to us in your own language. When you call us, please tell us in English which language you need.

There is more cancer information in other languages at [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

This information is about:

- The UK healthcare system
- Rights to healthcare if you are seeking asylum
- Rights to healthcare if you have been refused asylum
- Rights to healthcare if you are a refugee
- Help to access healthcare
- How Macmillan can help you
- More information in your language
- References and thanks

The UK healthcare system

Most healthcare in the UK is provided by the National Health Service (NHS). The NHS includes:

GP and community-based care

A GP (General Practitioner) is a doctor who treats general health conditions. GPs usually work in a local centre. In English, this type of centre can have different names. It may be called a [GP practice], [GP surgery] or [medical centre]. This centre is often your first and main point of contact for healthcare. They work closely with other community-based services such as district nurses and palliative care teams. Your GP and other community-based services treat and manage many health problems. If you need more specialised treatment, they can arrange this for you. This is called making a referral.

Urgent and emergency care - This includes:

- emergency help for life-threatening conditions if you phone 999
- care at an accident and emergency (A&E) department, or other urgent care centre such as a walk-in centre or minor injuries unit
- advice about urgent health problems if you call 111 (in England, Scotland or Wales).

Specialist care

For some health conditions, you may need advice or treatment from a healthcare professional with specialist training. When you stay in hospital for specialist treatment, this is called inpatient care. When you have specialist treatment at a clinic, or at home, this is called outpatient care.

Pharmacists

Pharmacists give out medicines and give advice about taking medicines. They may also give some medical advice.

Dental care

Dentists help look after your teeth, gums and other parts of the mouth.

Eye care

Optometrists help test eyesight. They prescribe and fit glasses and contact lenses. They give treatment and advice for some eye health problems, such as eye infections.

NHS healthcare is free in the same way if you are:

- applying for asylum in the UK
- a refugee.

Rights to healthcare if you are seeking asylum

If you are applying for asylum in the UK, NHS healthcare is free in the same way as an ordinary UK resident, while you:

- apply for asylum
- wait for a decision
- appeal any decisions.

This means you can have free GP and hospital care, and urgent and non-urgent treatment.

Rights to healthcare if you have been refused asylum

If your asylum claim has been refused, you may still be allowed free NHS healthcare. This depends on the area of the UK.

Scotland, Wales or Northern Ireland

If you are refused asylum in Scotland, Wales or Northern Ireland, you are allowed free NHS healthcare for as long as you are still in the country.

England

If you are refused asylum in England, you are still allowed free NHS healthcare if you are getting support from:

- the Home Office, called section 4(2) support
- a local authority, called section 21 or part 1 support.

If you are not getting this support, you can continue any course of treatment you had already started, free of charge. If a healthcare professional thinks you need further immediate or urgent treatment they can give you this. You may be asked to pay, but you do not have to pay before the treatment is given.

Some emergency healthcare is always free to everyone in the UK. You never pay for:

- emergency help for life-threatening conditions if you phone 999.
- advice about urgent health problems if you call 111 (in England, Scotland or Wales).
- care at an accident and emergency (A&E) department, walk-in centre, minor injuries unit or urgent care centre.

Other healthcare services that are always free to everyone include:

- testing and treatment for some types of infections and sexually transmitted diseases
- contraception services
- treatment for conditions caused by torture, female genital mutilation, and domestic or sexual violence.

Rights to healthcare if you are a refugee

If you are a refugee in the UK, NHS healthcare is free, in the same way as an ordinary UK resident. This includes GP and hospital care, and urgent and non-urgent treatment.

Help to access healthcare

If you need help to access healthcare, or you are not sure of your rights to healthcare, the following organisations can help:

- **Migrant Help** - visit www.migranthelpuk.org or call their free asylum helpline on 0808 801 0503. To check for information in your language visit www.migranthelpuk.org/Pages/FAQs/Category/translated-advice
- **British Red Cross** - visit www.redcross.org.uk/get-help/get-help-as-a-refugee or call their free support line on 0808 196 3651. To check for information in your language visit www.redcross.org.uk/get-help/get-help-as-a-refugee/translated-pages
- **Refugee Council** - visit www.refugeecouncil.org.uk for information. If you are in England, call their free Infoline on 0808 196 7272.

Getting the right care and support for you

If you have cancer and do not speak English, you may be worried that this will affect your cancer treatment and care. But your healthcare team should offer you care, support and information that meets your needs.

We know that sometimes people may face extra challenges in getting the right support. For example, if you work or have a family it can be hard to find time to go to hospital appointments. You might also have worries about money and transport costs. All of this can be stressful and hard to cope with.

We also offer Macmillan Grants to people with cancer. These are one-off payments that can be used for things like hospital parking, travel costs, childcare or heating bills.

Our free support line **0808 808 00 00** can offer advice, in your language, about your situation. You can speak to nurses, financial guides, welfare rights advisers and work support advisers.

How Macmillan can help you

At Macmillan, we know how a cancer diagnosis can affect everything, and we are here to support you.

Macmillan Support Line

We have interpreters, so you can speak to us in your language. Just tell us, in English, the language you want to use. We can help with medical questions, give you information about financial support, or be there to listen if you need someone to talk to. The free, confidential phone line is open 7 days a week, 8am to 8pm. Call us on **0808 808 00 00**.

Macmillan website

Our website has lots of information in English about cancer. There is also more information in other languages at [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

We can also arrange translations just for you. Email us at cancerinformationteam@macmillan.org.uk to tell us what you need.

Information centres

Our information and support centres are based in hospitals, libraries and mobile centres. Visit one to get the information you need and speak with someone face to face. Find your nearest centre at [macmillan.org.uk/informationcentres](https://www.macmillan.org.uk/informationcentres) or call us on **0808 808 00 00**.

Local support groups

At a support group, you can talk to other people affected by cancer. Find out about support groups in your area at [macmillan.org.uk/supportgroups](https://www.macmillan.org.uk/supportgroups) or call us on **0808 808 00 00**.

Macmillan Online Community

You can also talk to other people affected by cancer online at [macmillan.org.uk/community](https://www.macmillan.org.uk/community) You can access it at any time of day or night. You can share your experiences, ask questions, or just read through people's posts.

More information in your language

We have information in your language about these topics:

Coping with cancer

- Cancer and coronavirus
- Cancer care in the UK
- Claiming benefits when you have cancer
- Eating problems and cancer
- End of life
- Healthcare for refugees and people seeking asylum
- Healthy eating
- Help with costs when you have cancer
- If you are diagnosed with cancer
- LGBTQ+ people and cancer
- Sepsis and cancer

- Side effects of cancer treatment
- Tiredness (fatigue) and cancer

Types of cancer

- Breast cancer
- Cervical cancer
- Large bowel cancer
- Lung cancer
- Prostate cancer

Treatments

- Chemotherapy
- Radiotherapy
- Surgery

To see this information, go to [macmillan.org.uk/translations](https://www.macmillan.org.uk/translations)

References and thanks

This information has been written and edited by Macmillan Cancer Support's Cancer Information Development team. It has been translated into this language by a translation company.

The information included is based on our treatment decisions content available in English on our website.

This information has been reviewed by relevant experts and approved by members of Macmillan's Centre of Clinical Expertise.

Thanks also to the people affected by cancer who reviewed this information.

All our information is based on the best evidence available. For more information about the sources we use, please contact us at cancerinformationteam@macmillan.org.uk

Content reviewed: 2023 Next planned review: 2026

MAC19723 **Welsh**

We make every effort to ensure that the information we provide is accurate and up to date but it should not be relied upon as a substitute for specialist professional advice tailored to your situation. So far as is permitted by law, Macmillan does not accept liability in relation to the use of any information contained in this publication or third-party information or websites included or referred to in it.

We hope you find this information helpful. If you have any questions, we can give you information and support by telephone in your language. Our services are free. Just call us on **0808 808 00 00** (Monday-Friday, 9am to 8pm) and ask in English for your preferred language.

© Macmillan Cancer Support 2023. Registered charity in England and Wales (261017), Scotland (SC039907) and the Isle of Man (604). Also operating in Northern Ireland. Registered office 89 Albert Embankment, London SE1 7UQ.

Patient Information Forum